

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

CUVÂNTAREA P. S. EPISCOP NICOLAE COLAN LA SĂRBĂTORIREA PROF. SEXTIL PUȘCARIU

Doamnelor și Domnilor,

Împlinirea vârstei de șaizeci de ani este un prilej de bucurie, chiar când această vârstă e a unui simplu cetățean de omenie. Iar când ea e legată de numele unei proeminente personalități a vieții noastre naționale — prăznuirea ei solemnă se impune cu puterea unei lecții de-o covârșitoare importanță educativă.

Iată pricina pentru care țin să adresez cele mai calde felicitări tinerei și totuși atât de glorioasei Universității din Capitala Daciei Superioare; că a avut fericitul gând de a organiza, în cuvenitele cadre solemne, sărbătorirea marelui învățat al neamului, dl Sextil Pușcariu, la cei șaizeci de ani pe care-i împlinește Dsa.

Dacă cineva ar fi pus să judece vârsta distinsului nostru sărbătorit după ținuta lui de o echilibrată eleganță, după privirea lui de-o tinerească seninătate, după vorba lui de-o cuceritoare căldură, sau după mersul lui ritmat în cadența marșului muzicei care conduce pe „brașovenii din... Cluj spre pădurea „Hoia“, la maiial — de bună seamă că nu i-ar da nici pe departe anii cari i-au nins puțințel podoaba de cunună de păr din jurul nobilului său cap de academician. Abia când i s'ar spune că dl Sextil Pușcariu este de peste trei decenii unul dintre cei mai iluștrii profesori universitari, că este însuși organizatorul Universității din Cluj (și sunt mândru că 'n această epocă i-am fost secretar!); că este unul dintre cel mai erudit filosof român, cunoscut și prețuit în străinătate ca și la noi; că a fost ministru al trebilor din afară ale Bucovinei eliberate de sub jugul străin, până la unirea ei desăvârșită cu patria mamă; că d-sa e aproape gata cu redactarea marelui Dicționar al Academiei; că a anunțat deja apariția monumentalului Atlas

al Limbei Române (în 10 volume!) — una dintre cele mai formidabile unelte de luptă împotriva neastâmpăratului revizionism unguresc; că este un vechiu academician iar de patru ani președinte al „Frăției Ortodoxe Române“ — abia atunci prietinel nostru și-ar trage seama și și-ar spune (firește, tot greșit): „Rumânul ăsta trebuie să se apropie de sută, fiindcă asemenea opere nu se înfăptuiesc decât în multe, multe decenii — și asemenea gloriei nu se cuceresc îndeobște decât la adânci bătrânețe“. Iar când în replică i-am aminti, că d. Sextil Pușcariu a ajuns profesor universitar și membru al Academiei Române la vârsta la care unii dintre colegii săi se osteneau să-și ia examenul pentru profesura secundară, prietinel nostru, ne mai având încotro, ar da din umeri, pur și simplu, în semn că nu mai înțelege nimic.

Care e taina acestei glorioase tinereți și care-i obârșia acestei uimitoare ascensiuni spirituale, de care l-a învrednicit bunul Dumnezeu pe iubitul nostru sărbătorit de astăzi?

Vlăstar al unei vechi familii preoțești care a dat neamului o întreagă oaste de cărturari distinși pe toate tărâmurile vieții publice, d. Sextil Pușcariu a moștenit o zestre sufletească, pe care D-sa — cu darurile bogate cu care l-a înzestrat Părintele ceresc — a știut-o spori în chip impresionant și a știut-o pune — jertfelnic — în slujba neamului.

Sensibilitatea poetică și luciditatea judecății au făcut din D-sa un escelent critic și istoric literar; dragostea și simțul pentru limbă îngemănate cu o rară pasiune pentru cercetările științifice au făcut din D-sa un filolog-romanist de renume europeană; bunul simț și înțelegerea situațiilor dublată de temeinicia pregătirii științifice au făcut din D-sa un eminent or-

ganizator; iar iubirea de neam care i-a călăuzit viața au zidit din el un îndrumător de rasă.

Iată cununa de însușiri cari i-au dat puțința atâtor înfăptuiri strălucite, menite să-i înalțe prestigiul — în țara întregită ca și peste hotarale ei.

Cu acest prilej a fost chemat și în fruntea obștii misionare care este „Frăția Ortodoxă Română“ pe care o conduce de patru ani de zile — cu înțelepciune, cu iubire și cu devotament.

Răsărit din tulpină preoțească, marele savant și Român a găsit de cuviință să-și închine în felul acesta lui Dumnezeu și Bisericii Lui dreptmăritoare toată lamura credinței și toată lumina științei sale, ca pe-o curată ofrandă adusă Celuice a călăuzit neamul nostru românesc, peste atâtea veacuri de suferință și jertfe, la limanul izbăvirii lui naționale. Gestul e de o simbolică distincție. El nu izvorăște decât din cele mai de elită personalități ale lumii științifice.

De aceea am spus, că sărbătorirea ilustrului fiu al ne-

„Și iată ce îndrăzneală avem în El, că dacă cerem ceva după voia Lui, El ne ascultă; iar când știm că ne ascultă în toate oricâte am cere, știm și aceea, că vom primi cele cerute dela El.“

1 Ioan, 5, 14-15.

mului nostru se impunea ca o lecție de-o impresionantă semnificație educativă.

Pentru toată gloria ce i-a creat-o științii românești — știința îl glorifică; pentru toată mândria ce i-a câștigat-o neamului — neamul îl slăvește; pentru toată cinstea ce i-o face Bisericii strămoșești — Biserica îl cinstește și-l binecuvântă.

*Prea Stimat și Prea Iubite
Domnule Profesor,*

Învăluit de aceeași căldură a iubirii care ne cuprinde pe toți cei de-aici și pe cei ce din binecuvântate pricini n'au putut fi de față la acest mare praznic sufletesc, Vă rog să primiți din partea Î. P. S. Mitropolit Nicolae, din partea mea și din partea întregii Biserici darul curat al admirației și iubirii noastre desăvârșite. Bunul Dumnezeu să Vă răsplătească jertfelnică zăbavă în slujba neamului, să Vă rânduiască încă mulți ani de viață și să Vă păstreze cuceritoarea tinerețe și seninătate cu care la vârsta de șaizeci de ani ne îmbujorați inimile.

—∞—

SOLEMNITATEA DELA UNIVERSITATE

În aula Universității din Cluj a avut loc Dumineca trecută la ora 11^{1/2} a. m. sărbătorirea dlui prof. Sextil Pușcariu, în prezența P. S. Episcop Nicolae Colan și a unui public ales din elita intelectuală a orașului nostru. Cel dintâi a luat cuvântul d. rector Fl. Ștefănescu-Goangă, schițând activitatea sărbătoritului ca om de știință cu renume mondială și organizator al Universității clujene. În numele Facultății de litere vorbește decanul N. Drăganu subliniind opera mare realizată de prof. Pușcariu prin redactarea Dicționarului Academiei, a publicației Dacoromania și a Atlasului lingvistic. Dl T. Capidan, din partea comitetului de inițiativă și a Aca-

demiei Române, citește o dizertație frumoasă, în care expune viața și vasta activitate științifică a prof. Sextil Pușcariu în domeniul filologiei românești, căreia i-a dat un curs nou și rodnic. La sfârșit d. Capidan predă sărbătoritului un volum omagiul, cuprinzând în limba franceză părți din lucrările sale, un dosar cu nenumărate scrisori de felicitare și o diplomă cu semnăturile savanților dela 72 Universități străine.

Trimisul Universității din Cernăuți, prof. Al. Procopovici zugrăvește vibrant rolul conducător ce l-a avut prof. Pușcariu în viața științifică, culturală și națională a Bucovinei până la înfăptuirea unirii.

Urmează la cuvânt P. S. Episcop

Nicolae Colan, care a încălzit aula prin minunatele caracterizări în cari a prins sufletul idealist al marelui academician. Cuvântarea atât de frumoasă, prin ideile și forma ei literară, iese în fruntea ziarului nostru.

Di Mih. Manoilescu a vorbit cu talentul și cultura variată, ce-i sunt atât de proprii, în numele învățărilor din București. Din partea studenților a vorbit d. Mateiaș.

Tuturora le-a răspuns, cu adâncă emoție pentru această sărbătorire, d. prof. S. Pușcariu, că totul ce i se atribuie a isvorât din simțul datoriei și pasiunea pentru știință. Succesul

se datorește faptului că a știut rezista tentațiilor politice, închinându-și viața numai cărții. Publicul l-a ovationat îndelung.

La ora 2 a avut loc un banchet de 150 persoane în palatul Albinei. Au vorbit aici dd. Const. Lacea, în numele Dicționarului, Gh. Giuglea în al Muzeului limbii române, I. Lupăș în al Institutului de istorie națională, I. Mateiu în numele FOR-ului, I. Popescu-Voitesti, P. Grim etc.

Le-a răspuns spiritual sărbătoritul, mulțumind cu duioșie pentru dragostea caldă ce i s'a arătat din partea tuturora.

năm sfintei Cruci, isbândă, câștigată prin mari jertfe și mult sânge de martirii lui Hristos.

Astăzi, nu putem decât să îngenunchem, ca Dumineca trecută în Catedrala ortodoxă din Cluj, pronunțând o vibrantă închinare pentru cei căzuți de parte de glia strămoșească.

Prof. G. STĂNESCU

„Când vei fi chemat de cineva la nuntă să nu te așezi la locul cel mai dintâi, ca nu cumva să fie chemat de dânsul altul mai de cinste decât tine, și venind celce te-a chemat pe tine și pe el, să-ți zică: dă acestuia locul și atunci cu rușine vei merge să șezi la locul cel mai de pe urmă.”

Luca 14, 8-9.

VASILE, GRIGORE și IOAN trei exemplare de adâncă viețuire creștină.

Ortodoxismul ca principiu de viață, poate fi privit sub două aspecte — sub aspectul întinderii și sub aspectul intensității. Ca importanță primează ultimul. Tăria ortodoxismului nu constă atât în milioanele lui de adepți, cât în adâncimea trăirii lui. Când este desconsiderat acest adevăr, consecințele sunt dureroase. Avem un caz recent.

Biserica rusească se credea o formidabilă forță ortodoxă, prin numărul cel mare al credincioșilor. Cu toate acestea, n-a putut rezista curentului potrivit al bolșevismului, propovăduit la început numai de o mână de fanatici. Cauza? În bună parte eră un creștinism de suprafață. Un creștinism redus la forme rituale, fără rădăcini adânci în suflete.

Încercarea din vecini o vedem în plină desfășurare în extremitatea vestică a continentului nostru. Nu se poate prevedea, dacă viitorul nu ne rezervă și nouă o asemenea surpriză.

Este deci o problemă foarte actuală, ardentă, nu numai în interesul ortodoxismului românesc, ci și al organizației și existenței noastre ca neam, adâncirea vieții religioase. Numai viața religioasă, este substratul de rezistență, în fața acțiunilor distructive.

Mijloacele evident sunt multe. Găsesc totuși ca cel mai eficace; exemplul. Exemplele de trăire creștină trebuiesc scoase în evidență, și puse pe primul plan al vieții sociale. Exemple noi trebuiesc create. Or-

toodoxismul nostru, va fi o cetate inexpugnabilă, în momentul când va fi expresia unei colective viețuirii creștine.

Suntem săraci, sau bogați de asemenea lumini călăuzitoare? Cine ar putea-o spune cu exactitate?

Ele nu trebuiesc căutate numai în mijlocul clerului, sau intelectualității românești. Câte se pierd în anonimul mulțimii, despre cari oficialitatea nu-și dă seamă. Acestora în bună parte are a li se mulțumi, atitudinea demnă a poporului față de ideologiile vremii noastre.

În fine nu trebuiesc căutate numai în zilele noastre și în trecutul bisericii noastre naționale, ci până departe în trecutul ortodoxismului. Vom găsi atâtea exemple demne de imitat și pentru cele mai pretențioase spirite.

Pentru împrejurările de azi, în trecutul creștinismului este corăspunzătoare epoca de lupte, epoca de glorie a marilor ierarchi Vasile, Grigorie și Ioan.

Acești 3, sunt marile exemple de viață și atitudine creștină, de rezistență în apărarea doctrinei, cari se impun ori cui și în orice situații.

Cine n'a auzit de numele lor? Sunt slăviți de întreaga ortodoxie. Cu toate aceste nu în cunoașterea și adoptarea numelor lor, în sărbătorirea amintirii lor, este ceea ce trebuie să ne lege de personalitatea lor, care a umplut veacurile, ci pătrunderea noastră de înalta lor concepție și

DOI MARTIRI...

Cu drept cuvânt s'a zis: „Moartea n'are inimă, și acolo, unde intră, aduce lacrimi și durere“.

Lacrimi și durere s'au pogorât și în noi, la vestea crudă, că doi falnici stejari din tânăra pădure a României constructiv au fost culcați de hoardele păgâne din Spania comunistă.

Bestiile bolșevice, instigate de descendenții criminalilor, cari acum nouăsprezece secole au pironit de Cruce pe „Fiul omului“ între doi borfași de rând, au luat viața a doi Români și adevărați creștini.

Doi din modesta grupă a tinerilor, plini de viață, cari s'au înrolat în oștile, care luptă pentru credința lui Hristos, se vor întoarce printre noi ca humă inertă. Sufletul lor ales, a părăsit trupurile încremenite, sburând sus, în Împărăția Divinității, unde nu este durere, nici scârbă, nici suspinare.

Ion I. Moța, fiul generosului protopop din Orăștie, dârz naționalist ca și venerabilul său părinte, și Vasile Marin, cel cu un scânteietor talent oratoric, amândoi străluciți advocați din

Capitala Țării, amândoi fala neamului, pe care-l iubiseră cu toate fibrele lor, s'au desprins acum pentru eternitate dintre noi.

Abia au trecut câteva zile, de când telegraful a vestit nenorocirea. Nu putem decât bănui proporțiile ei. Numai când prima durere nebună va trece, se va putea înțelege, rostul acestei tragedii creștine și naționale.

Puțini sunt aceia, care au pătruns cu adevărată semnificație gestul martirilor noștri din Spania însângerată de cei fără de Dumnezeu și Lege.

Pentru cei mai mulți așa ziși „creștini“, expediția celor șapte a fost o „copilărie“. Pentru aceștia — dacă ar fi trăit în zilele Mântuitorului, — probabil, că și lupta puștinilor creștini cu marea mulțime a păgânilor, ar fi fost tot o „copilărie“. Și acei oameni simpli, fără multă carte, fără alt ajutor decât „puterea de sus“, au luptat, au suferit, au murit pentru Hristos, dar au învins.

Astfel nădăjduim și noi, că din groaznicul măcel al Spaniei creștine, biruința va fi a noastră, a celor, care ne închi-

FOILETON

Eminescu și Cultul Maicii Domnului.

II.

Să examinăm acum argumentele scoase din manuscrisele lui Eminescu de dl I. M. Rașcu pentru a susține catolicismul său.

Manuscrisul Nr. 2258 (f. 163) — „Puține ore înaintea morții ei, Maria Stuart a compus poezia aceasta, în limba latină:

O Domine Deus!

Sperari in Te:

O care mi Jesu

Nunc libera me:

In dura catena

In misera poena

Desidero Te:

Languendo, gemendo

Et genuflectendo

Adoro, imploro

Ut liberet me“ (în loc de liberet me).

Această poezie are o valoare istorică. În ce privește latura confesională, în ea nu e nimic ce să nu poată conveni oricărei confesiuni creștine. *E o notiță istorică a poetului!* Maria Stuart a fost catolică, dar printre acuzațiile cari i s'au adus era și aceea că a introdus la Londra multe dintre obiceiurile puțin morale ale Parisului. Dar chiar dacă această poezie ar conține ceva pur catolic, ar însemna că avea o valoare istorică, pentru faptul că a fost compusă de o regină în preajma execuției religioase. Notarea ei nu înseamnă însă aderare.

Argumentul decisiv pentru catolicitatea cultului Maicii Domnului ar fi însă influența litaniiilor asupra câtorva dintre poeziile lui Eminescu. Printre manuscrisele lui Eminescu s'au păstrat și câteva închinare Maicii Domnului. Iată un astfel de imn:

„Rugămu-ne îndurărilor

Luceafărului mărilor

Din valul ce ne bântue

Înaltă-ne, ne mântue,

Privirea-ți adorată

Asupra-ne coboară

O, Maică preacurată

Și pururea Fecioară

Marie!“

Această poezie e în spirit ortodox. E o implorare către Maica Domnului. Nici chiar dl Rașcu nu îndrăznește să facă aceste versuri catolice.

Citând însă o altă poezie:

„O, sfântă Marie

Tu, Maica durerilor“

scrie în notă „Un eșou din „Stabat mater dolorosa.“ Dar interpretarea aceasta e foarte tendențioasă, căci între „Maica durerilor“ și „mater dolorosa“ e deosebire mare. Formula „Maica durerilor“ se întâlnește destul de des în cărțile rituale ortodoxe (mai ales în Triod, în săptămâna patimilor). În „Stabat mater“ nici nu există forma „maica durerilor.“ Aci se spune:

*„Stătea Maica dureroasă
(mater dolorosa)“*

*Lângă crucea lacrimoasă
Pe când Fiul suferea.“*

¹⁾ Cântările catolice le citez după croșura: Cântați cu inima curată, Iași, 1933 (aprobata de Mgr. Mihai Robu, Episcop).

trăire a vieții, o pătrundere care să îndrume pașii noștri pe urmele lor. Nimănui nu-i este luată această posibilitate. Dacă nu tot omul poate fi bogat, poate fi cult, poate deține onoruri, în schimb oricine poate fi sfânt. Oricine în locul pe care-l ocupă în viață poate trăi frumos și bine plăcut lui Dumnezeu. În organismul vieții religioase nu numai deținătorul unei demnități are importanță, ci fiecare mădular, oricât de modest ar fi. Sfânt poate fi un biet om neînsemnat în angrenajul vieții sociale, ca și un ierarh. Ori cine poate fi sub acest aspect un Vasile, Grigorie sau Ioan. Ori cine pentru sine și cercul său de influență poate realiza atmosfera, în care se plămădesc faptele sfințeniei creștine.

În ce constă nota de sfințenie a vieții celor trei ierarhi?

În înțelegerea adâncă a menirii omului în lume, în identificarea străduințelor lor cu percepțiile Mântuitorului, în lupta vitejească pentru stărpirea răului și promovarea binelui în lume. Toți trei duc o viață sobră, desinteresată față de înavușire, onoruri și plăceri materiale, cele trei categorii, în cari se grupează toate ispitele ce promovează răul. Au un ideal, purificarea sufletului prin o voință neclintită, și prin folosirea tuturor mijloacelor harice lăsate nouă de Iisus. Prin tenacitate și dârzenie reușesc. De acum sunt stăpâni pe izvorul binelui, ce se revarsă în extern. Sfânta iubire de semenii curge în torente prin cuvânt și faptă, din izvorul nesecat al sufletului. Cine n-a cunoscut și nu s'a împărtășit de binefacerile unui sfânt înțelept, unei dojeni meritate, unei laude întăritoare, unei mângăeri binevoitoare, unei compătimiri sincere, venite dela ei în cadrul larg al sferei lor de influență? Cine n-a beneficiat de alinaarea durerilor, a suferințelor materiale, venite la timpul oportun, ca un dar divin, din partea lor. Din zorii tinereții, până în apusul bătrâneții, viața le este împletită din gânduri și fapte bune.

Prin ce au binemeritat dela or-

odoxism? Printr'o adâncă pătrundere a adevărurilor doctrinei creștine. Printr'o temeinică apărare a acestora, luând atitudine neînfricată chiar și în fața presiunii politice pentru păstrarea intactă a testamentului lui Hristos. Prin ei în bună parte predania lui Dumnezeu omul ni se conservă și transmite neatinsă. Cuvântul lor profund în argumente are tăria convingerii, are ascuțimea biciului, care alungă intențiile rele. Cine se aseamănă unui Ioan, când ia cuvântul să desarmeze de dușmani, să combată moravurile păgâne ale societății înalte? Cine se aseamănă lui Vasile, când cu tot focul convingerii combate ereziile timpului. Ei nusunt oamenii simpli, nebuni pentru Hristos, ai secolelor de eroism ale creștinismului. Sunt cei mai autentici reprezentanți ai culturii. Grigorie bine merită conumele de: teolog, Vasile de mare, iar Ioan de: gură de aur. Unul deci se distinge ca cunoscător și aprofundător al subtilităților dogmatice, al doilea ca luptător neînfricat pentru Hristos, iar al treilea ca cuvântător neîntrecut. Toți trei deopotrivă sunt tipici reprezentanți ai culturii creștine. Știu să îmbine fericit în personalitatea lor, sfințenia și cultura.

Au reușit să grupeze sub stindardul idealului ortodox armata luptătorilor împotriva ereziilor veacului 4, împotriva iudaismului gelos și păgânismului muribund.

Au reușit să inspire și după moarte multe fapte bune, să creieze convingeri creștine, să determine sfințenia.

Nu poate fi îndoială, că vor putea și azi cu același efect să activeze prin viețuirea lor, asupra sufletelor dornice de mai bine, dornice de a promova fericirea în juru-le.

Cu exemplele vii ale prezentului, cu cele 3 exemple ale trecutului, avem date ca biserică ortodoxă, posibilitățile aprofundării creștinismului, deci a câștigării acelei solidități, care să ne țină neclintiți pe poziția tradiției strămoșești, în fața ori căror atacuri vrășmașe.

Prof. Dr. L. G. MUNTEANU

INFORMAȚIUNI

O tristă aniversare. În ziua de 21 Ianuarie c. s'a împlinit un an dela moartea venerabilului Episcop Roman Ciorogariu al Oradiei. Figura lui de patriarh va rămânea însă neuitată în inimile celor ce l-au cunoscut, ca una din cele mai strălucite din câte a avut Biserica noastră în epoca eroică a Unirii naționale. Preot desăvârșit și cărturar luminat, el a știut să fie în toate împrejurările la culmea datoriei, îndrumându-și biserica și neamul pe drumurile izbăvitoare ale legii și aspirațiilor sfinte. Restabilind vechea episcopie a Oradiei, a devenit marele ei ctitor, care va fi pomenit din veac în veac de generațiile românești. Viața lui plină de jertfe și creațiuni va rămânea pentru noi un izvor de inspirație sigură în lupta de înălțare ortodoxă a neamului românesc. Rugile noastre se îndreaptă calde spre Domnul pentru odihna alesului său Episcop Roman al Oradiei.

Ziua de 24 Ianuarie. Astăzi e sărbătoarea națională a unirii Principatelor din 1859. Sufletul tuturor Românilor se îndreaptă cu recunoștință către înaintașii neuitați, cari biruind piedecile puse în calea lor au realizat, într'un elan patriotic, unirea celor două țări atâta vreme despărțite. Prin ea s'a pus temelul unui Stat, care după două decenii de sforțări generoase, sfințite prin eroismul militar de pe câmpiile Plevnei, a izbutit să-și cucerească independența și să se proclame regat liber. S'a simțit atunci, că el este chemat să fie nădejdea milioanele de Români din țările vecine. Toată dezvoltarea politică ulterioară a României a mers în sensul acestui ideal, până când a bătut ceasul cel mare. El a venit mai de vreme de cum ne așteptam, spre a ne da unitatea deplină a neamului românesc. Să ne aducem aminte, că

ea n'ar fi fost cu puțință fără actul istoric dela 1859. Slăvindu-l astăzi cu adâncă recunoștință, ne împlinim o datorie națională.

Parastas pentru eroii legionari. Duminecă 17 J. c. s'a săvârșit în Catedrala noastră un parastas pentru sufletul lui Ionel Moța și Vasile Marin, cei doi tineri viteji căzuți pe frontul Madridului în lupta contra dușmanilor Crucii. Eră de față P. S. Episcop Nicolae, d. Al. Vaida Voevod, I. Lupaș și alți fruntași, precum și toată studențimea legionară. O mare tristețe se vede în ochii tuturor pentru această pierdere ireparabilă. Dumnezeu să odihnească cu aleșii săi pe cei doi eroi ai neamului.

Propaganda antirevizionistă în America. Revista „Solia“, organul Episcopiei misionare ortodoxe, aduce în fiecare număr știri despre acțiunea Românilor din America, împotriva propagandei ungurești. Se țin numeroase întruniri de protestare, cari arată netemeinicia pretențiilor revizioniste, și se votează Moțiuni chismate să arate cetățenilor americani drepturile noastre la hotarele de astăzi. În fruntea acestei frumoase mișcări stă Episcopia noastră, dând dovadă de înțelegerea rolului național ce-i rezine peste ocean. Ea este un factor de solidarizare a forțelor românești și de aceea săvârșesc mare păcat cei câțiva rătăciți, cari tulbură această instituție atât de necesară și binefăcătoare.

Dispariția unui vrednic profesor. De curând a încetat din viață profesorul pensionar Dr. Ioan Radu din Brad. Defunctul a slujit o viață întreagă liceul ortodox de acolo în calitate de profesor și director, desfășurând o intensă activitate educativă și națională, care s'a resimțit în ținutul românesc al Zarandului. Biserica, ale cărei interese de viață le-a apărat în vremuri grele, îi păstrează o profundă recunoștință. Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii lui.

Poezia eminesciană citată mai sus continuă:

„Izvoru 'ndurării
Regina Tăriiilor.“

Expresia „Regina Tăriiilor“ dl I. M. Rașcu, vrea s'o deducă din rugăciunea latinească „Regina coeli“. Aci întâlnim însă numai forma „regina cerului“, și nicidecum „regina tăriiilor“. Iată textul latin al poeziei:

„Regina coeli laetare, alleluja.
Quia quem meruisti portare, alleluja.
Resurrexit sicut dixit, alleluja.
Ora pro nobis Deum, alleluja.
V. Gaude et laetare Virgo Maria, alleluja.
R. Quia surrexit Dominus vere, alleluja.“

Găsind în alte poezii postume versuri ca:

Izvoru 'ndurării,
Lucafar al măriiilor
Limanul sârmanilor
Balzamu rânjiilor
Nădejde de 'ntâlnire

Nădejdea corăbiei, etc.

DI I. M. Rașcu susține că toate aceste ar fi influențate de Litania Lauretană. Să nu uităm însă că toate aceste formule se găsesc și în Acaftistul bisericii noastre. Chiar dacă ar fi luate din Litania Lauretană, teoria dlui I. M. Rașcu ar fi tot tendențioasă. Eminescu ia numai formule pancreștine, nicidecum formule cari să convie numai dogmei catolice. De exemplu:

Regina, sine laze originali concepta
Regina sacratissimi Rozarii, etc.

În ele s'a introdus dogma cea nouă a „Imaculatei Concepțiuni.“ Zic „cea nouă“ fiindcă a fost proclamată de dogmă abia în 8 Decembrie 1854, în Bazilica San Pietro, de către Papa Pius al IX pe baza adeziunii în scris a 546 de Episcopi, nici măcar toți episcopii catolici).

— „Declarăm, mărturisim și hotărâm că învățătura care ne asigură că Prea Sfânta Fecioară a fost scutită de orice pată a păcatului strămoșesc dela cea dintâi clipă a zămislizii sale și a nume printr'un favor și har deosebit a lui Dumnezeu cel Atotputernic, în vederea vrednicilor lui

Iisus Hristos, Mântuitorul neamului omenesc, este descoperită de Dumnezeu și de aceea trebuie ținută și crezută de toți credincioșii cu tărie și cu statornicie.“)

Nicăiri vre-o urmă de această dogmă! Cultul Maicii Domnului la Eminescu e datorit influenței mediului ortodox și problematicei sale spirituale.

Când în urma interferențelor spirituale ale secolului, trecea prin momente de acută criză sufletească, implora ca orice bun ortodox, ajutorul Prea Curatei:

Răsași asupra mea, luminează lină,
Ca 'n visul meu ceresc de-odinioară
O, Maică sfântă pururea Fecioară
În noaptea gândurilor mele vină.

Dă-mi tinerețea și redă-mi credința,
Și reapari din cerul tău de stele
Ca să te-ador de-acum pe veci Marie.

(Stărușit).

IOȘIF NAGHIU, stud. în teol.

) Alfred Hoppe: Lourdes în strălucirea minunilor sale. Iași, 1931, în 8°, p. 3.

Cețiți și răspândiți „Viața Ilustrată“

Stilismul în scădere. Într-o conferință avută de dl Victor Iamandi ministrul Cultelor cu dl Luca titularul Internelor s'a examinat situația cu privire la agitațiile stiliste din Basarabia și Moldova, constatându-se că în urma măsurilor luate lucrurile s'au îndreptat mult. Acțiunea de luminare însă trebuie dusă înainte cu toată stăruința, mai ales de preoți și învățători, ca factori firești de încredere ai sătenilor. Când ei vor fi zi de zi la datorie, stilismul nu va avea nevoie de baionetele jandarmilor.

Cinstirea unui profesor. Dl I. Oțoiu, profesor la Academia de Înalte studii agronomice din Cluj a fost obiectul unei sărbătoriri duioase în comuna sa natală *Aciliu*, județul Sibiu. De ziua sf. Ioan fruntașii comunei i-au adus urări calde pentru activitatea desfășurată în viața publică timp de câteva decenii. În deosebi a fost subliniat sprijinul prețios moral și material dat parohiei pentru așezămintele ei și acum în urmă pentru noua biserică, o podoabă a ținutului. Prof. Oțoiu a răspuns mișcat acestei manifestațiuni de dragoste, făgăduind că va fi și pe viitor acelaș devotat susținător al satului său. Poporul, care a ascultat în biserică această cinstire, a ovaționat cu mare recunoștință pe distinsul sărbătorit.

Iată, un exemplu mișcător de solidaritate între cărturarii și țărâimea satelor noastre.

Înzestrarea Mănăstirilor. Dl Victor Iamandi, ministrul Cultelor a întocmit un proiect de lege relativ la înzestrarea mănăstirilor cu păduri și terenuri de cultură. Vor beneficia de această favoare numai acelea din sf. locașuri cari sunt declarate monumente istorice și cele ce întrețin anumite instituții culturale sau de asistență socială. Gândul dlui Ministru este din cele mai bune, fiindcă reînvie tradițiile frumoase legate de rostul spiritual al mănăstirilor în desvoltarea neamului nostru. Dreptul de dispoziție al Bisericii însă, nu poate fi anulat, fiindcă el derivă din Constituție.

Atitudini condamnabile. Unele ziare au publicat știri tendențioase despre un pretins conflict între credincioșii noștri din America și arhipăstorul lor. Totul se reduce la câțiva ambițioși din redacția ziarului „America”, cari pierzându-și pozițiile și afacerile în urma venirii P. S. Episcop Policarp, de care ascultă acum toți românii de peste ocean, încearcă tot felul de intrigi și calomnii. Este profund dureros să vedem coborâți oamenii la asemenea apucături, cari nu-i cinstesc deloc. În schimb ele sunt potrivite să ne blameze în fața Americanilor, și să ne facă un nume rău. În revista „Solia” P. S. Episcop Policarp arată, că cei ce se ascund în dosul firmei „voluntarilor români din America”, sunt abia 4 inși de rea credință, adversari ai Bisericii și organizării ei canonice. Mulțimea credincioșilor, în frunte cu preoții, face zid în jurul Ierarhului, care slujește cu atâta vrednicie și devotament biserică neamului.

Aiurări maghiare. Un ziar mare din Budapesta, organ al Ligii revizioniste, se plânge amarnic, că în București deși trăiesc vr'o 80.000 unguri, ei n'au nici primărie, nici licee și nici universitate maghiară. Expropriati de moșii și călcați în picioare ca niște sclavi, ei sunt expuși pieirii. Câte vorbe, atâtea minciuni. Majoritatea ungarilor din capitală sunt servitori, salahori și meseriași, cari câștigă foarte bine, luând pâinea din gura românilor. Când și-au făcut suma se întorc acasă, ori își cumpără proprietăți în capitală. Faptul dovedește deci, că le merge foarte bine. A cere însă pentru această populație flotantă primărie și universitate ungurească, este o aberație. Căci așa ceva nu se găsește în nici un oraș din lume.

Ajutoare pentru biserică din Gălpăia. Pentru biserică noastră din Gălpăia, — dela data raportului nostru, publicat în „Renașterea” Nr. 39 din 27 Septembrie 1936 — și până azi, ne-au mai sosit următoarele ajutoare:

Prefectura jud. Sălaj 20.000 Lei. Chit Domniță Gălpăia 2000 Lei. Căpitan Paraschivescu Gh. Min. Ap. Naționale, București 800 Lei. Maior N. Cerbulescu, Centrul Instrucție 6 Jandarmi, Odorhei, colectă 600 Lei. C. Sa Părintele Radu Ionescu, Brăila, Marin F. Diucă, notar, Spătaru-Olt, d-na Elena colonel Apostol Dumitrescu, R.-Vâlcea, Gheorghe Brita și soția Anastasia și Laura Pârlea, București câte 500 Lei. Maria M. Gorei, București 300 Lei. Felicia Frunză, București 250 Lei. Plut. Jand. Dumitrache, Lupoia Sălaj, Filofteia Petrescu, Craiova, Inspector Ion Mantolescu, București, Ilie P. Stănescu, București, C. Botez, București, Margareta Colonel Puiu, Focșani și d-ra Profesoara Paraschivița Angelescu, Alexandrina-Teleorman câte 200 Lei. Elefteria Petrean, Cluj, Gog Ioan și fika, Groza Gheorghe și soția Măriuca, București câte 150 Lei. Stefan Nicolescu student, București, Lenuța Pârnu, R.-Vâlcea, Inginer Gh. Caracaș, Hunedoara, Gr. Alaci, Sica-Bucovina, Const. Troi, București, Plut. Jand. Ion Fazacaș, Bălan-Sălaj, Dr. Capitanovici, Sibiu, Veniamina Silivestru, Pinteia-Prahova, Groza Mărie, Boita Ion, Groza Susană, Cățanaș Vasile, Gog Palaghie, Gog Ludovică, Gog Onița, Cățanaș Teodora, Gog Floare, Gog Teodora, Groza Măriuca și Moldovan Irimie cu soția București câte 100 Lei. Gog Onița Petri, București 80 Lei. Groza Floare București 70 Lei. Gheorghe Gheorghiu, Gog Iulian, Chit Lică, Rus Anastasia, Rus Teodora, Gog Floare, Groza Teodora, Draghița Achim, Groza Domniță și Bălănean Susana București câte 50 Lei. Total 30.950 Lei. Darea de seamă din „Renașterea” Nr. 39. 19.160 Lei. Rezultatul total: 50.110 Lei adică Cincizeci mii una sută zece Lei.

În numele credincioșilor exprimăm adânci mulțumiri tuturor donatorilor.

Gălpăia, la 31 Dec. 1936.

Preot Gavril Câmpianu

BIBLIOGRAFIE

Diacon *Ioan Lancrajan*, Încercări de reabilitare a gândirii creștine medievale, București, Tip. Cărților Bis. 1936. Lei 70.

Epocile cari se succed în istoria culturii umane nu dau totdeauna dovadă de o suficientă înțelegere unele față de altele. Trecutul este uneori ridicat în slavă, din motive sentimentale, alteori defaimat fără motiv și fără s'o merite. Așa s'a petrecut cu evul mediu. Acesta multă vreme a fost socotit de către moderni ca „ev al întunecului” sau „epoca de barbarie.” Abia în ultimul timp, cercetări serioase asupra culturii evului mediu în general și în special asupra gândirii medievale, studii făcute în spirit obiectiv științific, au arătat falșitatea acestei păreri atât de răspândită, dovedindu-se bogăția spirituală a veacului de mijloc. În șirul acestor cercetări se încadrează și prețiosul studiu de sinteză al *diac. Ioan Lancrajan*, doctor în teologie și licențiat în filosofie, asistent la Facultatea de Teologie din București: „*Încercări de reabilitare a gândirii creștine medievale.*”

Lucrarea pleacă dela premisa scoasă din studiul aprofundat al sistemelor de cugetare, „că evoluția gândirii umane nu se face nici prin revoluție, nici prin întetări de hiatus, ci printr'o lentă și neconținută desfășurare” (p. 6). În astfel de neîntreruptă continuitate se înșiruește și gândirea creștină a evului mediu, îndeplinind un rol deosebit de important și aducând un aport considerabil: „asimilarea gândirii antice, formarea unei concepții proprii despre lume și viață și pregătirea filosofiei moderne” (p. 6).

Mai departe se cercetează sistematic și critic încercările lui B. Stauréau, M. de Wolf, Überweg, Tr. Picavet, Gilson, Loisy, N. Berdiaeff, etc., cari au căutat să înfățișeze evul mediu — căruia „nu trebuie să se ceară mai mult decât cerem dela timpul nostru” (p. 130) — într'o lumină nouă și mai adevărată. Lucrarea reușește să convingă deplin că: „reflexiunile gânditorilor medievali sunt cu mult mai complexe și mai multilaterale decât au arătat-o de tractorii lor” (p. 28) și este interesant a urmări pe autor în expunerea motivelor care-l fac să afirme că „evul mediu nu numai în domeniul spiritual a realizat progrese simțitoare, dar chiar și în domeniul economic” (p. 54) în care modernii se cred mai pe sus de orice comparație, evul mediu având concepții și idei „ce s'au dovedit atât de fructuoase pentru progresul umanității” (pag. 131).

Sprijinit pe un bogat material informativ, pe care-l stăpânește deplin, autorul ne prezintă cu adâncă pricepere munca migăloasă pentru înlăturarea prejudecăților cu privire la gândirea medievală și reabilitarea acesteia în fața conștiinței modernilor. Ceeace face să crească mult valoarea lucrării este faptul, pe care-l sub-

liniem cu vie satisfacție, că autorul ia atitudine față de toate chestiunile discutate, impunându-și astfel pretutindeni pecetea personalității sale.

Cartea, care se prezintă și în foarte bune condiții tehnice, se recomandă dela sine, prin valoarea ei.
S. Vlad.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 272—1937.

Comunicat.

Aducem la cunoștință preoțimei noastre că monahul Iona Bălășescu dela sf. Munte a tradus în românește „Hristoiția” sau „Bunul moral al creștinilor” iar un comitet în frunte cu prof. Nichifor Crainic s'a angajat să o tipărească. Lucrarea de circa 600 pagini va costa 150 Lei. O recomandăm preoților noștri să o comande. Abonamentele se vor trimite la București, Str. Tunari Nr. 15 la Redacția și Administrația revistei „Cursurile și conferințele universitare.”

Cluj, la 19 Ianuarie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 282—1937.

Comunicat.

Ministerul Sănătății, urmărind a asigura populației noastre rurale o cât mai bună asistență sanitară, a luat dispoziții, ca să alcătuiască în fiecare comună câte o Eforie sanitară, compusă din: medicul circumscripției ca președinte, toți învățătorii din comună, preotul paroh, notarul și primarul, cum și câțiva fruntași ai satelor. Aceste Eforii se vor ocupa intens de starea sanitară a satelor, de propagandă igienico-sanitară în masele populare, de administrarea localului de dispensar, de chestiunea băii populare și mijloacelor de deparazitare și desinfecție, de combaterea subalimentației și de protecția mamei și a copilului. Eforia va îngriji de desvoltarea și întreținerea perfectă a Dispensarului local, iar acolo unde el nu există, va iniția alcătuirea Comitetului de construcție a localului.

Îndrumăm deci preoțimea noastră ca să dea tot concursul său la această operă de organizare a eforiilor sanitare.

Cluj, la 19 Ianuarie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 241—1937.

CIRCULARĂ

Sfânta Episcopie a Râmnicului Noul Severin cu Nr. 301/1937 ne încunoștințează, că monahul Calist Pârnu, fost viețuitor în sfânta Mănăstire Slătioarele, județul Vâlcea, făcându-se vinovat de grave abateri dela disciplina monahală a fost exclus din monahism, ulterior chiar căsătorindu-se.

În caz de prezentare nu va fi primit la nici o mănăstire de pe teritoriul eparhiei noastre, ci va fi deferit organelor polițieneste.

Cluj, la 18 Ianuarie 1937.

Consiliul eparhial.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.